

УДК 338:658.5

Павло Дудкін

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МАЛІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА І РОЗВИТОК НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

Pavlo Dudkin

SMALL BUSINESS INNOVATION RESEARCH AND DEVELOPMENT AND TECHNICAL PROGRESS

Сучасний етап розвитку НТП вніс суттєві зміни в економічний розвиток індустріальних країн. Необхідним стає підприємницький стиль господарювання в суспільстві на всіх рівнях. Нові тенденції в світовій економіці характеризуються децентралізацією управління, гнучкістю крупних організаційних структур, нарощуванням швидкості їх реакції на зміну зовнішніх умов, більшою економічною самостійністю окремих підрозділів.

Розрахунок на капітало-, ресурсо- і енергомісткі програми, комп'ютеризацію, широку автоматизацію виробництва без адекватного вирішення проблем перебудови структур управління, розв'язання проблем організації праці, творчого і наукового пошуку та їх стимулювання, як показав досвід останніх років, не справилися. З метою вирішення цих питань останні 5-7 років більшість зарубіжних, особливо наукомістких компаній, стали активно експериментувати в пошуках прогресивних організаційних структур і форм зв'язку науки з виробництвом і більш ефективного управління ними.

Основні зусилля в цих пошуках були спрямовані на те, щоб організаційна структура управління науково-технічною діяльністю була максимально точно прив'язана до структури циклу «освіта-наука-розробка-техніка-виробництво», щоб скоротити великі проміжки часу між його стадіями і зорієнтувати виконавців на повне задоволення вимог споживачів (замовників).

Досить коректний вихід було знайдено щодо впровадження принципів дрібного підприємництва. Практично це знайшло своє відображення в створенні багатьох невеликих автономних і напівавтономних формувань, що ведуть розробку перспективних ідей, технологій у ряді напрямків науково-технічної діяльності на свій страх і ризик.

В рамках ризикового бізнесу діють два основних види господарюючих суб'єктів – незалежні малі інноваційні фірми та фінансові компанії, що надають їм капітал (венчурні фірми). У ролі останніх можуть виступати різні фінансові заклади, групи чи окремі особи.

Малі наукомісткі фірми, що отримують «ризиковий капітал», відіграють роль своєрідних дослідних полігонів нових розробок. Переконавшись на досвіді такої міні-фірми в успіху чи безперспективності тої чи іншої конкретної розробки, корпорації можуть більш ґрунтовно формувати власні інвестиційні програми.

Досвід США свідчить, що малий бізнес підвищує гнучкість і пристосованість великого виробництва до умов, що змінюються, до нових потреб, які висуваються НТП. Він сприяє розвиткові спеціалізації, звільняє корпорації від виробництва дрібносерійної продукції, займається пошуком, доопрацюванням і освоєнням нових виробів, охочіше йде на ризик, швидше реагує на зміну попиту, пристосованіший для випуску унікальних виробів, швидше, дешевше переозброюється технічно, потребує менших капіталовкладень і забезпечує більш швидку їх окупність. Строк від розробки до випуску виробів на ринок у великих корпораціях складає три роки, в дрібних фірмах – трохи більше двох років.